

Notat

Tilsyn med undervisningen på Sprogcenter Midt – Skanderborg

Som led af det løbende pædagogisk tilsyn med Sprogcenter Midt (SCM) jf. Lov om Danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. blev der i september 2021 gennemført undervisningsobservationer på danskuddannelserne 1, 2 og 3 på SCM i Skanderborg.

Der blev ført tilsyn med:

- Et samlæst hold bestående af øverste moduler på DU2 og DU3.
- Et samlæst DU1 hold bestående af modul 1.2, 1.3 og (svage) 1.4
- Et DU1-hold bestående af modul 1.5 og 1.6

Under tilsynet har der været fokus på kvaliteten af den beskæftigelsesrettede undervisning

Dette notat præsenterer resultatet af tilsynet, dvs. en beskrivelse af SCMs praksis i forhold til emnet, tilsynsførendes vurdering af gængse praksisser, samt kursisternes udbytte af undervisningen. Det skal dog præciseres at notatet bygger på et øjebliksbillede.

Kvaliteten af den beskæftigelsesrettede undervisning

I et tidligere samarbejds møde var der et kommunalt ønske om, at tilsynet vurderer kvaliteten af SCMs beskæftigelsesrettede undervisning, og hvorvidt danskundervisningen bidrager til kursisternes beskæftigelse, dvs. om undervisningen forbereder kursisterne på arbejdsmarkedet, og om sprogundervisningen kan afspejle de forskellige målgruppers sprogbehov i praktik/på arbejdspladsen samt bidrage til, at de får mulighed for at udvikle de rette sproglige og faglige kompetencer.

På DU2/DU3 fortsætterholdet er emnet for dagen "Arbejdsmarkedskultur". Underviseren gennemgår planen for dagen, og der skal være fokus på følgende:

1. Ordforråd
2. Faste udtryk
3. sammenligninger
4. at vurdere og udtrykke fordele og ulemper

Alle kursister har erfaring med at arbejde i Danmark og i andre europæiske lande og kan derfor sammenligne forskellige arbejdspladskulturer. Underviseren har udarbejdet et kompendie om

emnet, som indeholder forskellige selvavede forberedende opgaver, tekster og opgaver fra et undervisningsmateriale, forskellige samarbejdsøvelser, grammatiske øvelser samt en projektopgave (en mundtlig præsentation). Kursisterne starter med en gruppeopgave, hvor de brainstormer over, hvad der, efter deres mening, udgør en god arbejdsplads. Her nævnes fx et godt samarbejde med kollegaer, at arbejde i teams, en god chef, en god arbejds-fritidsbalance etc. Underviseren lytter og blander sig kun, hvis der er behov for det i forhold til sproglige eller forståelsesmæssige problemer. Hun styrer derudover turtagningen, således at alle kursister får taletid. Kursisterne skal blive enige om de 3 vigtigste ting, som underviseren samler op på. Herefter skal kursisterne i fællesskab finde frem til hvilke fordele og ulemper der er ved teamarbejde. I den forbindelse introducerer underviseren nye ord og udtryk, som kursisterne kan bruge (fx at være afhængig af hinanden på godt og ondt). Underviseren opmuntrer kursisterne til at forklare nye ord til hinanden ved brug af synonymer (fx misundelig betyder jaloux/mulighed betyder chance etc.) og eksempler, som er en rigtig god måde at udvikle ordforråd på. At kursisterne selv forklarer nye ord til hinanden fremmer også deres dybdeforståelse af de nye ord. En af de bedste måder at lære på er nemlig ved at skulle forklare for andre. At brainstorme om egne erfaringer er en god måde at introducere et nyt emne på, da det aktiverer kursisternes forforståelse og ordforråd i forhold til det nye emne.

Efter brainstormingen læser holdet en tekst om arbejdspladskultur på danske arbejdspladser. De læser hver for sig og understreger nye ord, som de tager op i forum. De kursister, der kender ordet forklarer det så for de andre. Hvis ikke de kan finde frem til en forståelse hjælper underviseren.

Emnet arbejdspladskultur har mange facetter, og holdet vil, ved at følge underviserens kompendie, komme omkring en del relevant indhold, som kursisterne skal kende til, når de er/skal være del af det danske arbejdsmarked. Eksempler på sådant indhold er den flade struktur på danske arbejdspladser, titler og formaliteter, selvstændighed og medbestemmelse, ironi, socialt fællesskab osv. Materialet har derudover en god balance af sprogligt, fagligt og kulturelt indhold.

På DU1-holdet med de svagere kursister (DU1.2, 1.3, 1.4) arbejdes der med ordforråd omkring forskellige ufaglærte jobs /jobs med korte uddannelser. Der er fokus på jobbetegnelser, arbejdsplads, arbejdstid og arbejdsopgaver. Kursisterne skal, ud fra billeder og små tekster, genkende forskellige jobs, arbejdspladser og mødetider. Fx:

U: Hvad laver hun?

K: Hun er bager.

U: Hvor arbejder hun?

K: Hun arbejder bageri.

U: Hvornår møder hun?

K: Hun møder kl. 2.

Bagefter skal kursisterne i par spørge hinanden om deres arbejde eller praktik (eller deres sprogscole, hvis ikke de har arbejde eller praktik). Det bemærkes positivt, at kursisterne mestrer denne opgave fint og virker til at være vant til denne arbejdsform. Gruppe- og pararbejde er ofte et problem for denne kursistgruppe, som ikke er boglig og studievant, og som meget ofte også har voldsomme oplevelser med i bagagen, som medfører en langsom sproglig progression, koncentrationsbesvær, hukommelsesproblemer og vanskeligheder ved at indgå i sociale relationer på skolen. Sproget er et kommunikationsmiddel og læres bedst gennem interaktion med andre, og derfor er det så vigtigt at der undervises kommunikativt med fokus på par- og gruppearbejde, også på DU1, hvis kursistgruppen skal tilegne sig gode kommunikative kompetencer. Kursisterne er gode til at lytte og forstå hinanden og hjælpe hinanden med at forhandle mening og sprogligt indhold. Fx opstår der en misforståelse, hvor en kursist fortæller underviseren, at han har 9 børn. Underviseren tror selvfølgelig at det er 9 egne børn, men det viser sig at han har 9 børn i den børnehave han arbejder/er i praktik i. De andre kursister, som han lige har været i gruppe med, kommer ham til udsætning, og i fællesskab kan de formidle budskabet til underviseren.

Den erhvervsrettede undervisning på DU1-holdet er i overensstemmelse med modulmålene, hvor kursisterne bl.a. skal lære at fortælle om deres arbejde og arbejdsopgaver i et simpelt sprog samt forstå, stille og svare på spørgsmål om dem selv, deres familie og deres arbejde/tidligere arbejde. Underviseren formå at skabe en tryk stemning og et godt læringsmiljø, hvor kursisterne trods sproglige udfordringer er engagerede og motiverede.

På DU1-fortsættehold (1.5 og 1.6) arbejder kursisterne med emnet "personlige kompetencer" i forhold til job/jobsøgning. I en fælles brainstorming opbygger holdet med underviserens hjælp en del ordforråd om personlige kompetencer, som bliver samlet på tavlen. De snakker om, hvad de hver især er gode til på deres job/tidligere job, eller i deres liv generelt. Eksempler på sådant ordforråd er: passe børn, køre bil, lave mad, være venlig, hjælpe andre, gøre rent etc. Kursisterne skal herefter lave en liste med 5 ting som de er gode til, som de i par skal fortælle hinanden om. Denne øvelse er tænkt til at introducere kursisterne til en læseopgave, som de skal arbejde med senere hen. Kursisterne opbygger i denne forberedelsesfase et ordforråd, som hjælper dem til bedre at kunne mestre læseopgaven. Derudover bliver deres forforståelse i forhold til emnet aktiveret. Læseopgaven handler om en kvinde, der er god til forskellige ting, fx med kort varsel at være vært

for et større middagsselskab. Kursisterne skal med underviserens hjælp sætte mere faglige ord på kvindens kompetencer. I fællesskab kommer de frem til at kvinden er god til at have overblik. At have overblik er et mere jobrelateret vokabular end at være god til at lave mad til mange mennesker på kort tid. Andre eksempler på sådant ordforråd er fx at være fleksibel, at planlægge osv.

For at kunne begå sig på en arbejdsplads er det vigtigt, at kursisterne udvikler deres hverdagsproglige ordforråd til et fagligt /før-fagligt sprog, og denne proces var undervisningen på holdet et godt eksempel på. Mens hverdagssproget er kendetegnet ved at være konkret og kontekstbundet (fx hun er god til at lave mad til mange mennesker), er fagsproget mere abstrakt, løsrevet fra konteksten og mere informationstæt (hun har et godt overblik).

Det er tilsynets vurdering at SCM tilbyder en god beskæftigelsesrettet undervisning, der tilgodeser de forskellige målgrupper på alle danskuddannelserne og deres forskellige arbejds- og uddannelsesbehov. Underviserne er uddannede i og erfarne med at arbejde med den arbejdsrettede danskundervisning og tager udgangspunkt i den enkelte kursists behov og livssituation, begrænsninger, mål og fremtidsdrømme.

Generelle iagttagelser:

- Der er en god stemning på holdene og kursisterne deltager aktivt. Der opleves en høj grad af motivation hos kursisterne.
- Undervisningsformen varierer mellem tavleundervisning, individuelt arbejde og par- og gruppearbejde. Den vekslende form gør kursisterne engagerede og aktive.
- Under observationerne støtter underviserne kursisterne ved at cirkulere i klassen, lytte til kursisternes samtaler, svare på og stille spørgsmål samt give dem rosende ord.